

Seudullisen kaupunkipyöräpalvelun kilpailutuksesta irtautuminen / Utträde ur upphandlingen av den regionala stadscykel-tjänsten

Kunnanhallitus / Kommunstyrelsen 23.09.2024 § 262

Valmistelija / Beredare: liikennesuunnittelija / trafikplanerare Emeliina Kortesniemi, emeliina.kortesniemi(at)sipoo.fi

Tausta ja tavoitteet

HSL on yhdessä kuntien kanssa suunnitellut koko Helsingin seudun kattavan kaupunkipyöräjärjestelmän toteuttamista. Tavoitteena on saada vuonna 2026 toimiva seudullinen kaupunkipyöräjärjestelmä, jossa matkustajat voivat kulkea kaupunkipyörillä jäsenkuntien välillä kuntien rajoista riippumatta. Seudullinen järjestelmä edellyttää, että koko Helsingin seudulle kilpailutetaan yksi palveluntuottaja. Selvitysvaiheessa on mukana Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Sipoo, Kirkkonummi, Siuntio, Tuusula, Kerava, Hyvinkää ja Nurmijärvi. Hankinnan valmistelu on nyt siinä pisteessä, että kuntien tulee päättää yhteishankintaan liittymisestä. Käytännössä tämä tarkoittaa kuntakohtaisen hankesuunnitelman ja yhteistyösopimuksen hyväksymistä.

Seudullisen kaupunkipyöräpalvelun tavoitteena on muodostaa seudulle uusi yhtenäinen ja kestävä liikkumispalvelu, joka palvelee kaikkia seudun asukkaita sekä seudulla liikkuvia. Seudullinen kaupunkipyöräjärjestelmä on nostettu yhdeksi MAL 2023 Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelman toimenpiteeksi. Toimenpiteellä on tarkoitus parantaa joukkoliikenteen matkaketjuja ja liityntäliikennettä.

Hankintamenettely

Kaupunkipyöräpalvelu kilpailutetaan Helsingin seudun kuntien ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n (KL Oy) yhteishankintana hankintalain 21 §:n mukaisesti. Kilpailutuksen lopputuloksena on yhden toimittajan puitejärjestely. KL Oy tekee valituskelpoisen julkista hankintaa koskevan hankintapäätöksen puitejärjestelyä koskevasta kilpailutuksesta.

Kilpailutuksen ratkettua ja KL Oy:n puitejärjestelyn perustamista koskevan päätöksen tultua lainvoimaiseksi kukin kunta voi tehdä päätöksen kaupunkipyöräpalvelun toteutuksesta, eli puitejärjestelyn puitesopimukseen perustuvan hankintapäätöksen. Kunta voi tehdä hankintapäätöksen haluamallaan aikataululla, kuitenkin viimeistään neljän (4) vuoden kuluessa sisällä puitesopimuksen solmimisesta. Päätöksen jälkeen kunta tekee puitesopimuksessa vahvistettujen ehtojen mukaisen toteutussopimuksen (alueellisen kaupunkipyöräsopimuksen) kaupunkipyöräpalvelusta.

Kuntakohtainen hankesuunnitelma

Hankesuunnitelmassa kuvataan selvityksen lopputuloksena saatu keskeisin sisältö.

Tarveselvityksen tulokset

Kaupunkipyöräpalvelun tarveselvityksen perusteella Sipoossa on potentiaalia kaupunkipyöräpalvelulle. Tarveselvityksen perusteella on alustavasti ehdotettu, että palvelu aloitetaan Sipoossa 100 sähköpyörällä

ja 20 virtuaaliasemalla. Pyörä- ja asematyypit kunta voi päättää siinä vaiheessa, kun se tilaa kaupunkipyöräpalvelun puitesopimuksella.

Kaupunkipyöräpalvelun vaikutukset

Kaupunkipyöräpalvelun merkittävimmät hyödyt syntyvät terveys- ja ympäristövaikutuksista, taloudellisista hyödyistä sekä matka-aikasäästöistä. Muita hyötyjä ovat esimerkiksi kaupunkipyöräpalvelun luoma positiivinen mielikuva kunnasta edistyksellisenä asuinpaikkana, tilankäytön tehokkuus, sosiaalisen tasa-arvon lisääntyminen sekä kuntien elävöittäminen.

Kaupunkipyöräpalvelu mahdollistaa liikkumisen kustannustehokkaasti, kestävästi ja terveellisesti. Laadukas ja hyvin toimiva kaupunkipyöräpalvelu madaltaa kynnystä tehdä matkoja pyöräillen, kun pyörää on mahdollista käyttää, vaikka ei omistaisi sellaista. Pyöräily on lähipäästötön ja kestävä kulkumuoto, joka vastaa useaan yhteiskunnalliseen haasteeseen. Kaupunkipyöräpalvelu perustuu yhteiskäyttöön, joten se on myös resurssiviisas kulkumuoto, koska jokaisen ei tarvitse omistaa omaa pyörää.

Kaupunkipyöräpalvelu parantaa merkittävästi Sipoon linja-autoliikenteen liityntäliikennettä Söderkullassa ja Nikkilässä. Liityntämatkat ovat Nikkilässä pääosin osa joko Keravan tai Helsingin suuntaan kulkevia matkaketjuja. Söderkullassa liityntämatkat ovat osa joko Nikkilän, Helsingin, Vantaan tai Porvoon suuntiin meneviä matkaketjuja. Kaupunkipyöräpalvelu parantaa joukkoliikenteen saavutettavuutta tarjoten aikatauluista riippumattoman liityntämahdollisuuden lähes koko taajamien alueilta. Nikkilästä on mahdollista tehdä kaupunkipyörillä liityntämatkoja myös Keravan juna-asemalle. Kaupunkipyöräpalvelulla voi olla myös positiivisia vaikutuksia taajamien elinvoimaan ja elinkeinoelämään.

Kaupunkipyörät palvelevat matkailua ja virkistystä. Helsingin ja Espoon nykyiset kaupunkipyörät voi ottaa käyttöön pisimmillään viideksi tunniksi ja pidempiaikainen vuokraus tulee olemaan mahdollista myös uudessa palvelussa. Tämä mahdollistaa pidempiaikaiset vierailut palvelualueen sisällä esimerkiksi uimarannoille, Sipoonkorpeen tai vaikka pelaamaan frisbeegolffia. Kaupunkipyörillä on myös mahdollista vieraila palvelualueen ulkopuolella, esimerkiksi Porvoossa.

HEAT-laskelman perusteella kaupunkipyöräjärjestelmä vähentäisi ennenaikaista kuolleisuutta Sipoossa 0,0089 henkilöllä vuosittain ja hiilidioksidipäästöjä 0,44 tonnilla vuodessa. Tälle arvioiduksi hinnaksi työkalu laskee 35 700 euron vuosittaiset säästöt kunnalle.

Hankkeen kustannukset

Sipoon kaupunkipyöräpalvelun nettokustannusarvio on laskettu hankesuunnitelmassa esitetyllä pyörä- ja asemamäärällä sekä muutamalla digitaalisella ulkomainoslaitteipaikalla. Alustava arvio vuosittaisesta nettokustannuksesta on **19 352,45 € - 223 223,54 €**. Vaihteluväli on vielä suuri ja todennäköisesti nettokustannus asettuu johonkin tältä väliltä. Kustannuksiin vaikuttaa esimerkiksi valittavat pyörä- ja asematyypit sekä ulkomainoslaitteipaikkojen määrä. Hankkeen tarkat kustannukset selviävät vasta puitesopimuksen allekirjoittamisen jälkeen.

Yhteistyösopimus

Yhteistyösopimuksen lähtökohta on, että KL Oy, kunnat ja HSL tekevät sopimuksen hankintayhteistyöstä seudullisen kaupunkipyöräjärjestelmän

kilpailuttamisesta. Yhteistyösopimuksella kunnat sopivat, että KL Oy tekee julkisena hankintana puitejärjestelyn perustamista koskevan hankintapäätöksen, joka on hankintalain mukainen valituskelpoinen päätös puitejärjestelynä toteutettavasta Helsingin seudun kaupunkipyöräpalvelusta. Mahdolliset oikaisuvaatimukset ja valitukset kohdistuvat sitten hankinnassa tähän KL Oy:n hankintapäätökseen.

Lopuksi

Nyt päätettävällä yhteishankintaan liittymisellä kunta sitoutuu puitesopimukseen. Sitoutuminen puitesopimukseen ei velvoita kuntaa hankkimaan palvelua, mutta kunta ei voi hankkia vastaavaa kaupunkipyöräpalvelua puitesopimuksen voimassaolon aikana muilla tavoin. Palvelun hankinnasta päätetään erikseen puitesopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, kun tiedetään lopulliset kustannukset.

Mikäli yhteishankintaan ei nyt liitytä mukaan, ei puitesopimukseen ole mahdollista liittyä enää myöhemmin sopimuskauden aikana. Käytännössä siis siinä tapauksessa kunta jättäytyy kokonaan pois seudullisen kaupunkipyöräjärjestelmän hankinnasta sopimuskauden ajaksi.

Esittelijä / Föredragande	Kunnanjohtaja / Kommundirektör Grannas Mikael
Ehdotus / Förslag	Sipoon kunta päättää hyväksyä liitteen 1 mukaisen hankesuunnitelman sekä liitteen 2 mukaisen kuntien ja HSL:n välisen yhteistyösopimuksen. Sibbo kommun beslutar godkänna projektplanen enligt bilaga 1 samt samarbetsavtalet mellan kommunerna och HRT enligt bilaga 2.
Käsittely / Behandling	
Päätös / Beslut	Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti esittelijän ehdotuksen. Kommunstyrelsen godkände enhälligt föredragandens förslag.
Liitteet / Bilagor	

Kunnanhallitus / Kommunstyrelsen 20.04.2026 § 99

1002/02.08.00/2024

Valmistelija / Beredare: liikennesuunnittelija / trafikplanerare Emeliina Kortesniemi, emeliina.kortesniemi(at)sipoo.fi

Helsingin seudun liikenne (HSL) on yhdessä jäsenkuntien kanssa valmistellut koko HSL:n seudun kattavan kaupunkipyöräjärjestelmän kilpailutusta. Selvitysvaiheessa oli mukana Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Sipoo, Kirkkonummi, Siuntio, Tuusula, Kerava, Hyvinkää ja Nurmijärvi. Tavoitteena oli saada vuonna 2026 toimiva seudullinen kaupunkipyöräjärjestelmä, jossa matkustajat voivat kulkea kaupunkipyörillä jäsenkuntien välillä kuntien rajoista riippumatta. Tämä edellyttää, että koko HSL:n seudulle kilpailutetaan yksi palveluntuottaja. Kaupunkiliikenne Oy:n (KLOY) vetovastuulle hanke tuli kesällä 2024 siirryttäessä kaupunkipyöräpalvelun kilpailuttamisen valmisteluun ja toteutukseen. KLOY kilpailutti hankinnan, mutta hankinnasta valittiin markkinaoikeuteen (MAO).

Hankinnan varsinaisina kohteina olivat Helsinki, Espoo ja Vantaa. Sipoo oli hankinnassa mukana optiona, jolloin Sipoon ei olisi ollut pakko hankkia palvelua, mutta tarjoajien olisi pitänyt jättää tarjous Sipoon alueelle. Sipoolle olisi ollut mahdollisuus hankkia sopimuskauden aikana kaupunkipyöräpalvelu omalle alueelle tarjouksessa mainitulla hinnalla. Hankinnasta valittiin MAO:on, joka hyväksyi valituksen. MAO:n perustelussa yhteishankinnassa kokonainen hankintayksikkö ei voi olla optiona vaan jokaisen hankintayksikön on sitouduttava hankintaan. Tästä syystä koko Sipoon alue ei voi olla hankinnassa optiona. Koska Sipoo ei ole varannut lähivuosille määrärahoja kaupunkipyöräjärjestelmään eikä kunnalla ole edellytyksiä sitoutua järjestelmän kustannuksiin käytettävissä olevilla tiedoilla, Sipoon kunnan kannattaa irtaantua yhteishankinnasta.

Esittelijä / Föredragande Kunnanjohtaja / Kommunirektör Grannas Mikael

Ehdotus / Förslag

Kunnanhallitus päättää irtaantua yhteishankinnasta ja yhteistyösopimuksesta.

Pykälä tarkistetaan välittömästi.

Kommunstyrelsen beslutar att träda ur den gemensamma upphandlingen och samarbetsavtalet.

Paragrafen justeras omedelbart.

Käsittely / Behandling

Yhdyskuntajohtaja Eric Roselius selosti asiaa kokouksessa.

Samhällsdirektör Eric Roselius redogjorde för ärendet vid sammanträdet.

Päätös / Beslut

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti esittelijän ehdotuksen.

Pykälä tarkastettiin välittömästi.

Kommunstyrelsen godkände enhälligt föredragandens förslag.

Paragrafen justerades omedelbart.

Liitteet / Bilagor